

не знайшло адекватного втілення на рівні методичних і дидактичних форм організації педагогічної діяльності в Україні. Не зважаючи на суттєві зрушення у системі вітчизняної освіти у бік збільшення обсягу самостійної та індивідуальної форм роботи, активні форми навчання при організації аудиторної роботи зі студентами ще далеко не стали загальнозживаними. Таке положення зумовлене причинами як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Серед них і певна інерція традицій здійснення педагогічної комунікації, яка йде з радянських часів, і певна незабезпеченість системи вищої освіти новими методичними розробками, які б пропонували і пропагували активні форми навчання і загальний доволі низький рівень комунікативної компетентності як у викладачів, так і у студентів.

Виходячи із зазначеного, метою даної доповіді є презентація проекту організації дебатів «Взаємодія між елітою і громадянами у процесах демократизації» і аналіз результатів його реалізації, що була спрямована на вирішення таких завдань:

- сприяти активному і свідомому засвоєнню студентами знань з основ демократії та їх застосування як до аналізу процесів демократизації в Україні, так і для обміркування способів вирішення життєвозначущих для них проблем;
- сприяти засвоєнню основних положень сучасних теорій демократії у взаємозв'язку із відповідною системою аргументації;
- сприяти формуванню у студентів дискурсивного мислення як складової їхньої комунікативної і громадянсько-політичної компетентності;

Обрана для дискусії тема, на нашу думку, дозволяє достатньо ефективно вирішити поставлені завдання, оскільки охоплює широке коло питань, які мають як ключове теоретичне значення для сучасного демократичного дискурсу, так і важливе практичне значення для процесів демократизації в Україні.

У доповіді буде запропонований сценарій дебатів, схарактеризовані їх теоретичне і методичне забезпечення і на підставі аналізу досвіду їх проведення окреслені проблеми і перспективи застосування дискусійних форм навчання у процесі розвитку освіти про демократію.

Benjamin Kutsyuruba

The Impact of Post-Soviet Societal Changes on Teacher Collaboration in Ukrainian Schools

Few organizations reflect the complexities and contradictions of societal changes as poignantly as schools. The purpose of this study was to examine teachers' perceptions of the impact of societal changes on teacher collaboration in schools within the period of independence of Ukraine (1991 – 2005). The conceptual framework dwelt upon the constructive postmodern perspective as an analytical framework and examined teacher collaboration with regard to micropolitical and cultural perspectives. Qualitative methods, such as document analysis, focus group interviews and individual interviews, were utilized in this study. The research findings revealed positive, negative, and neutral types of societal impact on collaboration. The study suggested that establishing of collaborative cultures in Ukrainian schools requires both instrumental shaping and necessary societal conditions.

Лазуренко В.М., Поденщикова Н.А.

Освіта про демократію – досвід становлення (на прикладі Черкаського державного технологічного університету)

Доповідь містить теоретичний аспект аргументації необхідності посилення демократичної політичної освіти в Україні та підняття її до рівня національно-державного інтересу – по основним напрямкам:

- викладання основ демократії в вищих навчальних закладах всіх рівнів акредитації – розсадниках майбутніх політичних, економічних, духовно-інтелектуальних еліт;

- розширення гуманітарного циклу в школах, ліцеях технікумах – для тотального охоплення молоді демократичною освітою, в тому числі тих, хто не буде навчатися в вищих навчальних закладах;
- публікації в періодичній пресі, освітні програми телебачення, видання книг про демократію, її механізми та основні цінності.

В доповіді висвітлений досвід становлення демократичної освіти в Черкаському державному технологічному університеті та напрямки її лобювання в Україні на різних адміністративно-управлінських рівнях:

- викладання курсу основ демократії в 2005/06 навчальному році та причини його відміни;
- підняття проблеми демократичної освіти в співпраці з Головним управлінням освіти і науки при Черкаській облдержадміністрації через звернення з пропозиціями до Міністерства освіти і науки України.
- видання навчально-методичного комплексу «Основи демократії»;
- опублікування чотирьох науково-методичних статей по різноманітним проблемах демократії;
- спроба опублікування публіцистичної статті в місцевій пресі та причини її не опублікування;
- висвітлення проблеми трансформації України в демократію на обласному телебаченні в програмі "Моя Черкащина" на основі презентації трьох книг Поденщикова Н.А. (1. Основи демократії. Навчально-методичний комплекс // Укладач Н.А. Поденщикова; рецензент та автор передмови доц. В.М. Лазуренко. – Черкаси: Видавець Вовчок О.Ю., 2006. – 164 с. 2. Поденщикова Н.А. Важкий шлях. Оповідання, ессе. – Черкаси: Брама. Вид. Вовчок О.Ю., 2006. – 216 с. 3. Поденщикова Н.А. Життєві шанси як свято буття. – Черкаси, 2006. – 32 с.).

В доповіді визначені умови посилення демократичної освіти в Україні:

- виховання моральності та патріотизму в українців; становлення структур влади, зорієнтованої на "загальне благо";
- силами Українсько-канадського проекту "Розбудова демократії" проведення циклу науково-популярних лекцій про демократію для управлінських структур влади, особливо державної;
- позитивне бачення проблеми Міністерством освіти і науки України на основі підняття рівня політичної культури його працівників, а в результаті прийняття адміністративних рішень на користь проблеми демократичної освіти.

Кучер О.А.

Моніторинг формування громадянської компетентності (учнів) випускників в процесі вивчення курсу «Громадянська освіта(основи демократії)»

Автор дослідження намагається з допомогою моніторингових технологій довести судження про негайну потребу в перспективі викладання в школах України громадянознавчих курсів не тільки в варіативній частині учбових програм, але й в інваріативній. Це так, бо вимогою часу стало формування в учнів, особливо старшого шкільного віку, формування громадянської компетентності – основи громадянського суспільства. Завдання проведення моніторингових досліджень з метою одержання об'єктивної інформації про досягнутий рівень якості громадянської освіти та її окремих частин, якою є курс «Основи демократії (Громадянська освіта)», особливо актуально для нашої держави у період докорінного реформування системи освіти.

Мазур Л.І.

До питання про методику викладання «Основа демократії» в середній школі

В статті розкриваються вихідні принципи та методика викладання «Основа демократії» в середній школі. Автор спирається на власний досвід проведення занять на основі рефлексивної, проблемно-діалогової моделі освіти. Вона розглядає основні фази заняття та процедуру їх